

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В РИНКОВИХ УМОВАХ

Збірник наукових праць
(матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
17-18 лютого 2012 року)

Мукачево - 2012

ГАЗУДА М.В., к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород

ТРАНСКОРДОННЕ Й ПРИКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ТЕОРЕТИЧНІ ВІДМІННОСТІ

З огляду на геополітичне розташування, значну кількість межуючих з Україною держав та диспропорції в розвитку між ними, важливим напрямом активізації міжнародної співпраці є транскордонне та прикордонне співробітництво. Підтримуючи думку науковців, що саме транскордонне та прикордонне співробітництво із сусідніми країнами є дієвим засобом стимулювання інтеграційних процесів активізації господарських та соціальних систем, у першу чергу прикордонних регіонів, слід підкреслити доцільність дотримання багатовекторної політики у зовнішньоекономічних відносинах. Вона не повинна обмежуватись євро-напрямом. Перспектива у комплексному розвитку всіх прикордонних територій на основі виходячи з соціально-економічних, політичних, екологічних інтересів, як державних, так і регіональних.

Розглянемо й проаналізуємо визначення зовнішньоекономічної діяльності подані у двох законодавчих документах – Господарському кодексі України та Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД) суб'єктів господарювання є господарська діяльність, яка в процесі її здійснення потребує перетинання митного кордону України майном, зазначеним у частині першої статті 139 цього Кодексу, та/або робочою силою [4 с.619]. Зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність суб'єктів господарювання (українських та іноземних), побудована на взаємовідносинах між ними, як на території України, так і за її межами [3].

Визначення різняться між собою: в першому випадку існує «необхідність перетину кордону», що ставить під сумнів зарахування до ЗЕД відносин між іноземними та вітчизняними суб'єктами, коли обидва знаходяться на території іноземної держави або на території України, адже фактично перетин кордону при співробітництві між ними може не відбуватися. І навпаки, економічні відносини між суб'єктами господарської діяльності, які є резидентами України, один з яких діє за кордоном, потребуватимуть перетину кордону. Враховуючи вищезазначене, можемо стверджувати, що визначення, наведене в законі «Про зовнішньоекономічну

Розділ 3. Розвиток міжнародних-економічних відносин в контексті поглиблення співпраці з ЄС

діяльність» ширше й точніше відображає суть зовнішньоекономічних відносин.

Розділивши «транскордонне», як складне слово, на частини й проаналізувавши значення першої, де транс означає: а) рух через якийсь простір, перетинання його, напрямком, б) проходження, розташування відповідно до того, що виражено в другій частині слова [1, с.1261], можна зробити висновок, що транскордонне – це співробітництво, яке здійснюється через кордон, потребує його перетину, проходження та розташування й визначене відповідним напрямком дії. Також транскордонне співробітництво – це відносини, спільні дії між суб'єктами різних країн, що потребують перетину кордону, або діють паралельно в межах міжнародних програм, і здійснюються на рівні територіальних громад, їх представницьких органів та місцевих органів державної влади співпрацюючих країн (кількість не обмежена). Безпосереднє межування з кордоном не повинно бути, на нашу думку, обов'язковою умовою, оскільки це частково збігається з уявленнями про прикордонне співробітництво.

Звичайно, можна погодитись із науковцями, які обґрунтовано пропонують поняття транскордонного й прикордонного співробітництва вважати синонімічними [2, с.12], але, з огляду на сутність даних категорій, доцільно виявити можливі відмінності в їх застосуванні. Якщо у визначенні категорій прикордонний регіон і прикордонний район, головною ознакою є межування з кордоном, то, на нашу думку, слід розглянути сутність прикордонних територій, в межах яких і реалізовується прикордонне співробітництво.

Оскільки до прикордонних територій слід зарахувати певні частини (площі) місцевостей прилеглих до кордону країн, при чому прикордонні території не будуть ідентичними прикордонним регіонам і районам, то основним критерієм їх визначення, очевидно, залишається глибина територій (межі віддаленості від кордону). Відповідно до укладених угод про місцевий прикордонний рух із країнами Євросоюзу [5], прикордонна територія тлумачиться як зона адміністративних регіонів Договірних Сторін, яка знаходиться на відстані не більше тридцяти (30) кілометрів від спільного державного кордону; якщо частина таких адміністративних регіонів знаходиться більш ніж за тридцять (30), але менш ніж за п'ятдесят (50) кілометрів від лінії кордону, вона тим не менше розглядається як частина прикордонної зони.

Перелік використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник української мови /Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: Перун, 2003. – 1440с.

Розділ 3. Розвиток міжнародних-економічних відносин в контексті поглиблення співпраці з ЄС

2. Мікула Н. Єврорегіони: досвід та перспективи / Н. Мікула. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – 222с.

3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 року № 959-ХІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Теньков С. О. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України: Від 16 січня 2003 р. – К.: Вид-во А.С.К., 2004. – 720 с.

5. Угода між Україною та Словацькою Республікою про місцевий прикордонний рух від 06.08.2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.